

॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ नैतदेवं स्तुतस्मिन्काले एवं विचार्य न व्यसर्जयत् किंतु विश्राम्यतामित्येवोवाचेत्युत्तरेणान्वयः ॥ २८ ॥
 एवं विलपमानासानष्टसंज्ञेव भारत ॥ आरुरोहमहद्वेष्टमपुण्यश्लोकदिदृक्षया ॥ १६ ॥ ततो मध्यमकक्षायां ददर्श रथमास्थितं ॥ ऋतुपर्णं महीपालं सहवार्ण्य
 बाहुकं ॥ १७ ॥ ततो वतीर्य वार्ण्यो बाहुकश्चरथोत्तमात् ॥ हयांस्तानवमुच्याथस्थापयामास वैरथं ॥ १८ ॥ सोवतीर्य रथोपस्थादुत्तुपर्णो नराधिपः ॥ उपतस्थेम
 हाराजं भीमं भीमपराक्रमं ॥ १९ ॥ तं भीमः प्रतिजग्राह पूजया परयाततः ॥ स तेन पूजितो राज्ञा ऋतुपर्णो नराधिपः ॥ २० ॥ स तत्र कुण्डिने रम्येव समानो महीपतिः ॥
 न च किंचित्तदापश्यत् प्रेक्षमाणो मुहुर्मुहुः ॥ स तुराज्ञा समागम्य विदर्भपतिना तदा ॥ २१ ॥ अकस्मात्सहसा प्रासंस्त्रीमंत्रं न स्म विंदति ॥ किं कार्यं स्वागतं ते स्तुराज्ञा
 पृष्टः स भारत ॥ २२ ॥ नाभिजज्ञे स नृपतिर्दुहित्रर्थे समागतं ॥ ऋतुपर्णो पिराजा स धीमान् सत्यपराक्रमः ॥ २३ ॥ राजानं राजपुत्रं वानस्मपश्यतिकंचन ॥ नैव स्व
 सासमंचितयन् ॥ अधिकं योजनशतं तस्यागमनकारणं ॥ २४ ॥ ग्रामान्बहून्तिक्रम्य नाध्यगच्छद्यथा तथं ॥ अल्पकार्यं विनिर्दिष्टं तस्यागमनकारणं ॥ २५ ॥ राजापि च स्मयं भीमो मन
 श्चादुर्दके ज्ञास्यामि कारणं यद्भविष्यति ॥ नैतदेवं स नृपतिस्तं सल्लस्य व्यसर्जयत् ॥ २६ ॥ विश्राम्यतामित्युवाच कृतां तोसीति पुनः पुनः ॥ स सल्लतः प्रहृष्टात्मा प्रीतः
 प्रीतेन पार्थिवः ॥ २७ ॥ राजप्रेष्यैरनुगतो दिष्टं वेष्टम समाविशत् ॥ ऋतुपर्णे गते राजन्वार्ण्यसहिते नृपे ॥ २८ ॥ बाहुको रथमादाय रथशालामुपागमत् ॥ समो
 चयित्वा तानश्वानुपचर्य च शास्त्रतः ॥ २९ ॥ स्वयंचैतान्समाश्वास्य रथोपस्थ उपाविशत् ॥ दमयंत्यपि शोका र्ताहृष्ट्वा भांगासुरिं नृपं ॥ ३० ॥ सूतपुत्रं च वार्ण्यं यं बाहु
 कंच तथा विधं ॥ चितयामास वैदर्भीकस्यै परथनिःस्वनः ॥ ३१ ॥ नलस्येव महानासीन्न च पश्यामि नैषधं ॥ वार्ण्येन भवेन्नूनं विद्यासैवोपशिक्षिता ॥ ३२ ॥
 तेनाद्य रथनिर्घोषो नलस्येव महानभूत् ॥ आहोस्विदुत्तुपर्णोऽपि यथाराजानलस्तथा ॥ तथायं रथनिर्घोषो नैषधस्येवलक्ष्यते ॥ ३३ ॥ एवं सातर्कयित्वा तु दमयंती
 विशांपते ॥ दूतीं प्रस्थापयामास नैषधान्वेषणेशुभा ॥ ३४ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि नलोपाख्यानपर्वणि भीमपुरप्रवेशोत्रिसप्ततितमोऽध्या
 यः ॥ ७३ ॥ ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥ दमयंत्युवाच गच्छ केशिनि जानीहि कएष रथवाहकः ॥ उपविष्टो रथोपस्थे विकृतोऽस्वबाहुकः ॥ १ ॥
 ॥ २९ ॥ दिष्टं निर्दिष्टं ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ आहोस्विदित्याश्चर्यार्थे अतएव समानार्थकं वाक्यमावर्तितं ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ इत्या० नै० भा० त्रिसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ गच्छेति ॥ १ ॥